

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike.
Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 80 vin., za uradne razglase 120 K, za poslano in reklame 2 K. — Pri naročilu nad 10 objav popust.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 120—	celoletno	K 140—
polletno	60—	polletno	70—
3 mesečno	30—	3 mesečno	35—
1	10—		12—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje.
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisano in zadoščno izročeno.
Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 60 vinarjev.

Dr. Ante Biankini o Wilsonu in Ameriki.

Zagreb, 18. decembra.

Gospod dr. Ante Biankini, brat našega ministrskega podpredsednika, član jugoslovenskega odbora v Ameriki, je dovolil zastopniku „Riječ SHS.“ razgovor o odnosih Wilsona in Amerike napram našemu narodu. Iz zelo zanimivega in podučnega intervjuja posnamemo sledeče: Gospod Biankini je izjavil, da bodo Amerika, Wilson in njegova stranka v Ameriki ostali zvesti ob naši strani. Predsednik Wilson se je pogledal in natančno proučil naše vprašanje, kakor malo kdo v inozemstvu. Poslal je svoje emisarje in poročevalce v naše kraje, da se na licu mesta prepričajo o razmerah, sam pa je stremil za tem, da pozna čim največ naših najboljših ljudi in predstavnikov. Wilson ni človek, ki bi se umikal in ki bi se dal informirati samo enostransko, marveč hoče sam vse proučiti. Kot arbirer našega vprašanja je zastavil ves svoj oseben vpliv v to, da se pravično reši naša vprašanja. Wilson je človek, ki zamore biti poražen, a umaknil se ne bo s svojega stališča. Republikanska, kakor tudi demokratska stranka v Ameriki stoji s svojimi simpatijami na naši strani. Naše vprašanje v Parizu na mirovni konferenci je sicer ogroženo, a ni opasno. Tudi drugi zavezniki so sicer z besedami na naši strani, v resnici pa so proti nam in podpirajo imperialistične težnje Italije, le Amerika kaže svoje simpatije napram nam ne samo z besedami, ampak tudi z dejanji. Amerikanci so sicer zapustili mirovno konferenco, kar je nam v veliko škodo, a ko so se pred kratkim vršili dogovori v Londonu, čutilo se je takoj vpliv, ki ga je zastavil za nas tamošnji ameriški poslanik Dawis, ki je deloval popolnoma v zmislu Wilsonovega stališča. V glavnem imponira antanti odločnost zastopnikov Amerike in odločnost sploh. Pokazalo se je to tudi v Parizu. Znano je bilo, da je nameravala Italija s pomočjo D'Annunzija 7. t. m. izvršiti pohod proti Splitu in Kotoru. Dostojen in odločen nastop z naše strani, češ, da bi značil tak korak Italije za nas takojšnje ukinitve vseh dogovorov na mirovni konferenci in izbruh vojne z Italijo, je pripomoglo k temu, da je ekspedicija izostala in da so se dogovori zopet pričeli. Tudi v tem vprašanju je stala Amerika trdno ob naši strani. O odnosih med Jugoslovenji v Ameriki izjavil je dr. Biankini: Razpoloženje med narodom v Ameriki je za popolno edinstvo države SHS. in za narodno državo. Žalostno je dejstvo, da

je prišlo pred približno leto dni do preloma v tej solidarnosti in do preloma tudi v Narodnem veču v Washingtonu. Oni, ki so danes se prisegali na dinastijo Karagiorgjevičev in na edinstveno državo SHS, prešli so preko noči v tabor separatistov in republikancev. To je vplivalo na jugoslovensko ljudstvo v Ameriki jako slabo in ljudje so postali popolnoma apatični. Glavna krivda pri tem dejstvu zadene izdajstvo Radica in njegove stranke, ki je čin političnega desperadera. Njegova brzojavka Italijanom in njegov memorandum italijanski misiji v Parizu, kjer zahteva odcepitev hrvatskega dela od države SHS, njegova poročila o preganjanju hrvatskega ljudstva po srbski soldateski na Hrvatskem in v Bosni, njegova stremjenja s pomočjo Italijanov in crnogorskega razkralja Nikite, zanesti v našo državo razpor, vsa ta poročila našla so tudi odmev v Ameriki. Pop Gršković, zagrozen Frankovec, zanesel je to idejo tudi med ameriške Jugoslovane. — O ekonomskih odnosih med Ameriko in Jugoslavijo izjavil se je g. dr. Biankini sledeče: Amerika je silno bogata dežela. Je bivališče ljudi velikega duha, zemlja inicijative in treznega dela, ne pa eldorado spekulativ in verižnikov. Delo je princip te države, in kadar Amerikanec komu pomaga, pričakuje od svoje pomoči tudi priateljstvo. Umestno bi bilo, da damo Amerikancem v uporabo naše rudnike, šume, železnice in slape. Interesirani moramo naše izselence za naše prirodno bogastvo, ker so ti valjeni dela in bi v domovini mnogo več koristili narodu in sebi. Našo pomorsko mornarico treba bi bilo organizirati po ameriškem vzorcu, odpreti naše reke ameriškimu brodogradu, in industrija, trgovina in obrt bi dosegle kmalu pri nas še nepoznano višino. Treba bi bilo, da uvedemo v naše šole angleščino kot obilglatni učni jezik. Amerika bi storila v 30 letih v gospodarskem oziru za naš narod več, nego rimska in beneška Italija v 16 stoletjih. V našem ministstvu bilo bi potrebno urediti oddelek za izselence, sklicati bi bilo treba anketo trgovcev in industrijalcev, da bi se zainteresiralo našo javnost za intenzivnejše gospodarsko delo. S tem bi rastla naša produktivna moč, naš izvoz bi se povzdignil do nepoznanjih višin, ker imamo v naši državi neizmerna bogastva, ki leže sedaj mrtva, in izboljšala bi se na ta način naša valuta in naše blagostanje. Mi smo velik narod, a treba je, da si z vstrajnim delom pri-

borimo med narodi ono mesto, ki nam vsled naše lege, našega bogastva gre. Bodimo vstrajni, odločni in iščimo naš spas le v delu in slogi.

Težak dan.

Težak mi je današnji dan, najtežji, kar sem jih imel v Jugoslaviji. Nisem mogel verjeti, a danes ob 10. uri sem moral verjeti; otroci so mi prišli iz šole domov ter rekli, da tudi profesorji štrajkajo.

Tudi profesorji! Učitelji, ki so dosle mladini govorili, da je treba za domovino delati in — dokler je bila Avstrija — tudi za njo umirati.

Inteligencia se baha, da nam je ona ustvarila svobodno in ujedinjeno domovino! Danes ji je pa napovedala boj! Očetje bijejo svojega otroka in mu prete s smrtjo... Ali se še zavedate, da ste očetje? Ali morda niste?

Hlapec je najet in ko se mu ne godi dobro, odpove službo gospodarju. Ali se ne zavedate, da ste se napravili za hlapce države v tistem hipu, ko ste ji odpovedali službo?

Profesorji — učitelji so 1. 1914. sodili mladino, ki je štrajkala proti Avstriji in z Jugoslavijo. Danes isti profesorji — učitelji štrajkajo proti Jugoslaviji. Ali je tudi naš stan izgubil moralno oporo v življenju?

Vzrok je beda. Klicali ste še nedavno: »Jugoslavija ali smrt«. Namesto smrti pride beda in mi že prodajamo Jugoslavijo.

»Naš štrajk ni političen, pravho uradni. A izrabljali ga bodo temni elementi politično. Vsaka anarhija je — politična.

Ali priznavate ministstvu dobro voljo?

O vi vsi, ki boste ogorčeni radi teh mojih besed, vzrite se na mene, ne na list, ki jih priobčuje! Edino jaz sem jih kriv.

Ko me boste obsojali, porečete: »Bogat je! Pravim vam pa, da moja plača ni večja od plače srednješolskega profesorja. Služkinje nimam že 13 let; vse delo opravlja moja rodbina sama.

Težak dan je bil danes, nadejam se, ne samo meni, ampak še mnogim drugim nameščencem.

Ljubljana, 18. decembra 1919.

Dr. Fr. Hešič.

Spominiaite se zaklada „Slov. soko'ske zveze“.

mouk in diletant, s svojo prvo opero dokazal izreden talent, sijajno invencijo in čudovito spretnost. Njegova zmaga je bila ne le pri občinstvu, nego tudi pri najstrožji kritiki popolna. Za vse svoje dveletno delo pa je dobil brezplačni uradnik — umetnik Lisinski je velik šop pohval in — 300 forintov, a tenorist Stazić, ki ni imel drugega zaslužka, celih 313 forintov. Brezplačni jurist tovariš Striga (bariton) ni dobil sploh ničesar, nego si je nakopal še dolgove, a tudi ostali pevci in pevke so peli zabadava.

Tako so torej hrvatski ilirci delali iz gole ljubezni za napredek narodne umetnosti prav, kakor naši igralci in pevci ter komponisti istih dni in do nedavnih časov. Vsem na čelu so se tako na Hrvatskem, kakor na Slovenskem za narodno kulturo vedno žrtvovali uradniki, za katere je veljalo in velja še dandanes tisto Vodnikovo geslo:

»Ne zvenka, ne cvenka,
pa bati se nič,
živi se brez penka
o petju ko piče!«

II.

Veliki uspeh opere »Ljubav i zloba« pa je nagnil Lisinskega, da se je odločil ostaviti uradniško karijero.

„Pripravimo se!“

»Naprej«, glasilo JSDS, priobčuje ravnokar kratak člančič, v katerem širokoustno razklada, da so bile do danes naše občine v nepravih rokah, da so občinska gospodarstva popolnoma zavožena in zanemarena in da se mora to s tem popraviti, da dobe občine socialistična zastopstva. Dostavlja: »Če bodo v občinah zavlada socialisti, bodo nastopili za ljudstvo boljši in pravičnejši časi.« Konča pa z vzklikom: »Živele socialistične občine!« Tem tiradom nasproti se ne spuščamo v nikakvo polemiko in tudi nečemo opozarjati na to, da so občine, ki so popolnoma v socialističnih rokah, kakor Dunaj in Gradec, danes vsaj tako zavožene in zanemariene, kakor vse druge občine. Istotako opozarjamo, da je komaj želeli, da bi se našim občinam v prihodnje tako godilo, kakor se dandanes godi občinam na Ruskem, kjer je proletarijat že davno pokazal, da ne mara več za svoje zastopnike ljudi, ki zastopajo interese buržoazije. — Vse to smo navedli za tegadel, da konstatiramo, da je pri nas, kar se tiče občinskih volitev, naša oficijelna JSDS vsakemu kompromisu nepristopna in da je, če ima take nazore, kakor jih razvija ravnokar v »Napreju« vsak skupni nastop pri občinskih volitvah med našo in njihovih strank nemogoč. Oni so prvi, ki so odklonili tak skupni nastop, in potrebno je, da to takoj v prvem hipu na steno pribijemo! — To se nam vidi tem potrebnejše, ker so nam obenem iz Beograda brzojavili, da se v ministstvu vse pripravila za izvedbo občinskih volitev, ki se naj vrše koncem januarja ali pričetkom februarja. V tej brzojavici je dostavek, da bodo nastopile opozicijske stranke pri volitvah skupno in da se bo tudi Demokratska zajednica odločila za skupni nastop s socialnimi demokratami. Mi ne vemo, kako je v tem pogledu mišljenje v Demokratski zajednici, ali svetovali bi, da naj se taki eksperimenti v Sloveniji ali vsaj v Ljubljani ne napravljajo, ker bi bili že vnaprej brezuspešni, skoro bi se lahko trdilo, smešni. Kar se posebej Ljubljane tiče, bi bil tak poskus podobno političnemu samomoru. Mi smo predvsem uverjeni, da je »Naprej« govoril resnico: socialna demokracija hoče si pridobiti diktaturo v naših občinskih zastopih. Za njegovo priznanje smo stranki hvalile in zatorej upamo, da nam tudi JSDS ne bo zamerila, če odkritosrčno povemo, da se nam vidi naravnost izključeno, da bi pri volitvah z njo skupaj nastopili. To bi škodovalo obojem strankama, ker še nikdar nismo doživeli, da bi se voda in ogenj v ljubezni objemala. Nasprotno, nam se vidi, da JSDS mnogo precejneje svojo moč, tako v Ljubljani, kakor zunaj Ljubljane, pri tem pa zahteva reči, ki bi jih dostikrat še tedaj ne smela zahtevati, če bi bila najmočnej-

ša politična stranka v deželi. Zatorej je dolžnost te stranke, da se pripravlja na te volitve, ali tudi naša stranka se bo pripravljala na te volitve in morda se bodo vendarle dobili politiki, ki bodo vsaj premišljevali o tem, ali ne bi kazalo, nastopiti pri teh volitvah s kakim meščanskim blokom, prav tako kakor se je to zgodilo na Francoskem, kjer so socialne demokrate volitve razbile, dasi so tam dosti močnejša stranka, kakor JSDS. — Toliko v odgovor »Napreju«, ker smo mnenja, da je najpoštenje, če smo med sabo odkritosrčni! Clara pacta boni amici!

Italija pred krizo.

Od predvčerajšnjem na včeraj je kurz lire padel za 7% — ta najbolj občutljivejši barometer politične situacije kaže na nevihto v solčni Italiji. Italijanska cenzura je dobra in stroga; težko pride kaka vest čez mejo, ki bi se zdela službeni Italiji opasna, marsikaj se pa vendar zve. Na Dunaju kupujejo Italijani vse, kar jim pride le pod roko, zatrijajo, da kurz lire proti kroni ne bo nikdar več tako ugoden kakor je še danes. Iz Reke prihajajo službene vesti, da se D'Annunzi umika. Pod pritiskom pariške konference mu ne preostane drugega. Zahteva pa za sebe, svoje oficirje in moštvo dekoracije za pohod na Reko. In italijanska vlada se pogaja z njim. To karakterizira dovolj stanje vojaške discipline v italijanski armadi. Namesto da se kaznuje dezerterje, se bo laška vlada morala odločiti nagraditi jih. Razumljivo je potem, da so pomnožili število karabinerjev na 70.000 in vrhu tega zastavili posebno izbrano, izvrstno plačano četo imenoguardiarie, ki šteje 20 popolnoma vojno opremljenih batalionov s trenom, ki naj se vporabi v slučaju štrajkov in sploh notranjih nemirov. Jasno, ker se ne morejo več zanesti na regularno vojsko.

Pred 3 tedni so bile v Italiji končane volitve, ki dovelejo do zmage socialiste in ljudsko, klerikalno stranko. Niti ena, niti druga ni zastopana v vladi. Cela Italija je prepričana, da pade vlada pri prvem nastopu pred zbornico. Vendar pa se ne posreči rekonstrukcija kabineta, ki bi dovela socialiste in zastopnike P. P. (ljudske stranke) v vlado, ker zahtevajo te stranke take koncesije, da bi postavile celo dosedanje notranje in zunanje politiko Italije na glavo.

Vse to se skrivati ne da; slednjič se zve le za to in v kurzu lire se ta fakta zrcalijo. Lira pada in naša krona raste. — Vremena nam bodo se zjasnila.

LISTEK.

Lisinski.

(Dalje.)

Lisinski pa se je tudi kot neplačan uradnik bavil dalje z glasbo in skladateljstvom ter je razen mnogih pevskih zborov napisal celo vrsto skladb za klavir in orkester, številne plesne komade in veliko narodno kolo (za 7 figur) ter je harmoniziral za zbor nekatere narodne pesme.

Baš v onih letih je silno zaslovela po svetu in zlasti med Slovani narodna ruska opera: Mihajl Ivanovič Glinka je bil zaradi svojih dveh oper, »Življenje za carja« ter »Ruslan in Ljudmila« med slavnimi najslavnejši slovenski skladatelji. Ognjevit in podjetni ilirci so seveda sklenili takoj, da morajo tudi Hrvatje imeti svoj narodno opero, a napisati jo mora Lisinski, — za vprizoritev pa naj poskrbi neumorni agitator Striga.

In res je napisal Janko Car libreto za opero »Ljubav i zloba« (besedilo je kasneje dr. Dimistrij Demeter temeljito predelal), Lisinski pa se je nemudoma lotil komponiranja.

nja. Začel je 1. 1843., a že 1. 1844. so se na koncertih peli odlomki iz te opere, ki je bila gotova leta 1845. Vprizoriti so jo mogli diletantje iz najboljših družbe 28. marca 1846 ter so jo peli petkrat zapored z ogromnim uspehom in ob silnem navalu občinstva.

V Gajevi »Danici« je napisal Stanko Vraz, ki je baje tudi sam v zboru sodeloval, obširno in temeljito študijo, o tej prvi hrvatski izvirni operi.

Iz kritike zvemo, da je opero instrumentalni Ojuro Wiesner pl. Morgenstern, »bez dvojbe jedan od prvih kontrapunktista našega vremena«, »izvanredan učitelj muzike«, in da so peli glavne vloge ga. Sidonija Rubido roj. grofica Erdödyjeva (soprano), Albert Striga (bariton), Fr. Stazić (tenor), K. Livadić (bas), Pihler (2 tenor) in Frano Wiesner (2 bariton). Vraz je pohvalil izvedbo, režižo in opremo s samimi superlativi ter je izjavil: »mi, koji smo imeli priliko više tako njemačkih kao italijanskih teatra od prvoga reda viditi, moramo iskreno ispovediti, da smo rijetko kad i na njih što sjajnijega opazili.«

Vsekakor je mladi umetnik, sa-

novembra slavnemu češkemu zgodovinarju Karlu Jaromiru Erbenu priporočilo pismo, v katerem pravi tudi: ... molim Vas kao brat brata, kao prijatel narodne glazbe slavenske jednakog njezinog prijatelja i uznesenca, pružite tomu mladiću, našem Lisinskomu, prijateljsku ruku!

Lisinski je v Pragi — v bujnim glasbenem središču — komponiral izredno plodovito ter je naravnost iz rokava stresal zборе, četverspeve, plesne, koračnice, velik ilirski potpourri za veliki orkestar, hrvatsko kolo (za 6 figur) itd. Kiti je bil z njim zelo zadovoljen. A Lisinski je živel, skoraj raztrgan in razcapan, silno bedno. Revolucionarno leto 1848 je življenje v Pragi silno podražilo, in ker je zahajal mladi komponist v gledališče, v katero ni dobil brezplačnega vstopa, je hodil navadno lačen spat. Občeval je le v nekaterih čeških domoljubnih hišah in s par boljšimi konservatoristi. Največ je bil sam. Zaradi neznosne bede pa je prosil Strigo, naj mu pošlja večje vsote, ker stradati ne more več, nego mora, če ne bo izdatneje pomoči, pobegniti domov.

(Konec prihodnji.)

== Škod transportnih in saobračajnih radnika se je vršil včeraj ob 7. zvečer v veliki dvorani Mestnega doma. Na shodu je bilo zastopano železničarstvo vseh kategorij v obilnem številu. Kot prva točka dnevnega reda se je obravnavalo o uspehih, ki jih je dosegla ta organizacija za vse železničarstvo pri ministrstvu saobračaja v Beogradu. Pri tej točki dnevnega reda so izčrpno poročali sodruzi Vencajz, Petrič in J. Žorga, ostro kritikujoč postopanje vlade in nerazumevanje teženj železničarstva na merodajnih mestih. Ob tej priliki so govorniki z vsoto vohememo napadali tudi JZJ in njegovega predsednika g. Držiča ter glasila te zveze »Jugoslovanskega železničarja«. Sprejeta je bila nato resolucija, v kateri se kraja postopanje železničarskega ministra Draskovića pri sklepanju dogovorov in poziva vlado, da nemudoma uveljavi sklepe tega dogovora. Kot druga točka dnevnega reda je bila v razpravi današnja draginja in stališče, ki ga zavzema železničarstvo proti draginji. K tej točki so govorili sodruzi Petrič, Perdan, Dežman, J. Žorga in Makovec, od katerih pa je bil govor sodruga Petriča in Perdana utemeljen, medtem ko so drugi govorniki navajali samo posamezne slučaje korupcije brez pravega stika s temo. Končno je bila sprejeta istotako kakor prva tudi ta resolucija soglasno in se je zahtevalo, da vlada takoj zniža cene življenjskim potrebščinam in uvede eventualno proti verižnikom in dražilcem preki sod. V isti resoluciji se je zahtevalo od vlade tudi odpravo nekaterih nedostatkov v upravi državne in železniželezničarske aprovizacije. Na celotnem shodu, na katerem so bili zbrani sami pristaši socialno - demokratiške stranke, je bil opažati hud odpor proti socialno - demokratskim ministrom in onim voditeljem te stranke, ki sedijo bodisi v Narodnem predstavništvu, bodisi, da reflektirajo na mesta v pokrajinski vladi v Sloveniji. Neki govornik je imel celo neokusnost, da je ob koncu svojega govora zaklical: »Živel Lienin, živel Trocki, živel socialna revolucija!«, čemur je v dvorani sledil buren — aplavz.

== Ureditve plač. LDU Dunaj, 18. decembra. (DKU.) Narodna skupščina je na včerajšnji seji sprejela likvidacijski zakon z dvetretjinsko večino v drugem in tretjem branju, dalje zakonski načrt o zakladu vojnih noškodovancev in predloge glede ureditve plač civilnih državnih uradnikov, poduradnikov in slug, kakor tudi o ureditvi prejemkov duhovniških kategorij in pa prejemkov profesorjev na državnih zavodih.

== Kristan v Pragi. LDU Beograd, 17. decembra. Minister za sume in rude g. Anton Kristan in železniški ravnatelj g. Savčič sta dospela v Prago.

== Mednarodna odškodninska komisija. LDU Beograd, 17. decembra. Za člana mednarodne odškodninske komisije v Parizu je določen g. Dušan Dimitrijevič, tajnik tistišnega ministrstva.

== Za naše dobrovoljce. Beograd, 18. decembra. Ministrska komisija ekonomske finanjska in komisija za notranji položaj ste imeli danes popoldne skupno sejo, na kateri se je razpravljalo o tekočih poslih. Ob tej priliki se je obravnavalo tudi o preskrbi naših dobrovoljcev. Ureditev bo objavilo ministvo za socialno politiko in bo ta ureditev osnovana na sledečih načelih: 1. Vsak dobrovoljec brez večjih sredstev, ki hoče obdelavati zemljo, dobi od države. 2. Dobrovoljci obrtnega in trgovskega poklica bodo dobili posebne večletne brezobrestne kredite. 3. Dobrovoljci uradniki bodo izenačeni v vsem z onimi svojimi kolegi, ki so na časa, ko so naši dobrovoljci vršili veliko in težko dolžnost za domovino, dobivali večje plače in avanzirali. 4. Dobrovoljce dijaše se bo vpoštevalo v prvi vrsti ob priliki razdelitev državnih stipendij. — V ministrtvu za socialno politiko se bo osnoval poseben odsek za preskrbo dobrovoljcev. Kot vrhovna organizacija bo funkcionirala posebna komisija ministrstva, v kateri bodo zastopane tudi delegacije dobrovoljcev. Za celotno državo se bo osnoval centralni saven bivših dobrovoljcev, ki bo pomagal in kontroliral delo pri preskrbi dobrovoljcev. Sprejeto je bilo tudi načelo, da bodo izključeni oni dobrovoljci, ki so se pregrešili zoper elementarne zakone in skušali obiti gotove predpise, od vseh udobnosti.

== Boka Kotorska. LDU Split, 17. decembra. (DDU.) Povodom nepotrebne vesti, da je iz Boke Kotorske odpotovala v Beograd deputacija, ki naj bi zahtevala od centralne vlade, da bi se Boka Kotorska že sedaj odcepila od Dalmacije, piše »Život« v članku pod naslovom »Razkovanje Dalmacije«, da tudi glede administrativne razdelitve Jugo-slavije stoji na stališču samoodločbe po poedine kraje in okraje. Ako cela pokrajina želi, da se odcepi od dodelanja provincialne Dalmacije in želi, da se priklapi drugi, naj se uvažuje njena volja: pri tem pa je treba vzeti v pretres kulturno tradicijo, skupnost interesov itd. Zato svari Boka Kotorsko, to »nevesto Jadrana«.

se ne bi dala zavesti hipnemu nerazpoloženju, marveč da bi stvar zdravo premislila in svojo željo izrazila svobodno, ali temeljito.

= **Vesnič gre na dopust.** LDU. Beograd, 17. decembra. Jugoslovski poslanik v Parizu dr. Vesnić je dobil dvomesečen dopust.

= **Prvi rok odškodnine.** LDU. Beograd, 17. decembra. »Pravda« poroča iz Pariza: Iz verodostojnega vira doznavamo, da bo Srbija v roku enega tedna prejela kot prvi del odškodnine 15 milijonov frankov.

= **Posojilo v Ameriki.** LDU. Beograd, 17. decembra. Neosnovana vest, da je vlada opustila namen, dobiti posojilo v Ameriki. Vlada vztraja še vedno na stališču, da Jugoslavija neobhodno potrebuje posojila v inozemstvu in da je v tem oziru najugodnejše, misliti na Ameriko. Ugotovilo pa se je, da Jugoslavija začasno nima resnega upanja na uspeh, pravtako kakor tudi vladi Francije in Belgije nista imeli nobenega uspeha. Šele ko bodo jugoslovenske meje končno veljavno določene in ko bo rešeno valutno vprašanje, se bodo v tem oziru storili koraki, ki utegnijo imeti uspeh.

= **Proti našim sovragom.** LDU. Novi Sad, 17. decembra. Povodom madžarskih napadov na obmejni kraje v Barani so se v Voivodini začeli javljati novi prostovoljci, ki žele, da gredo svojim bratom na pomoč. Med prvimi prostovoljci so bili Novosadiani, ki so se svoječasnno borili tudi na solunski fronti.

= **Zakaj se opozicija boji volitev?** Beograd, 18. decembra. »Beogradski Dnevnik« poroča v rubriki situacija pod naslovom: »Stari parlament je torej izvršil svoje delo: Parlament je odgojen in porajajo se prve porodne bolečine za volitve v bodoči parlament. Teško je opoziciji in opozicijskemu bloku, da se mora teh volitev udeležiti kot opozicija brez orožja v rokah. Zato tudi ne izbira opozicija sredstev, s katerimi napada svojega protivnika, hoteč mu izvititi orožje iz rok.

= **Demisija predsednika češke skupščine.** LDU. Praga, 18. dec. (ČTU). Predsednik češkoslovaške narodne skupščine Tomašek je podal v večerašnji seji klubovih načelnikov svojo ostavko, ki še ni bila naznanjena zbornici. Gotovo je, da bo Tomašek zopet izvoljen.

= **Izprememba meje Čehoslovaške?** LDU. Praga, 18. decembra. (ČTU). V zvezi z nameravanim potovanjem avstrijskega državnega kancelarja dr. Rennerja v Prago, so se v avstrijskem časopisju priobčevale vesti, da se bodo ob tej priliki pogotali o izpremambi mej med čehoslovaško in avstrijsko republiko. Priobčile so se celo nekatere podrobnosti. Na kompetentnih mestih ni o tem nič znanega.

= **Kolektivna pogodba za češke novinarje.** LDU. Praga, 18. dec. (ČTU). V petek 19. t. m. se vrši v poslopju narodne skupščine skupno zborovanje čeških in nemških organizacij dnevnih časopisov. Razpravljali bodo o kolektivni pogodbi.

= **Scialotov predlog glede Zadra in Reke.** LDU. Beograd, 17. decembra. »Pravda« doznavajo iz Pariza: Po vestih iz diplomatskih krogov zahteva Scialoto samo Zadar. Glede reškega vprašanja je, kakor se zdi, predlagal kondominij Italije in Jugoslavije. »Pravda« doznavajo iz Londona. Zdi se, da so Italijani predlagali, da bo Reka italijanska in luka prosta.

= **Strankarske grupacije v Italiji.** LDU. Milan, 18. decembra. (ČTU). Kakor javlja »Giornale d' Italia«, so se radikalni in reformni socialisti ter skupina narodne obnovitve združili v skupen blok. Vse tri stranke obdržijo svoja imena in programe, skupno pa bodo imele splošno orijentacijo in taktiko v parlamentu, v kolikor se bo odločalo o skupnih vprašanjih.

= **Nemci so bežile!** Pri razpravi o zakonskem načrtu glede tujeve angleske ministrski predsednik Lloyd George imel govor, v katerem je naglašal med drugim: »Podpisujem besede lorda Balfoura, ki jih je sprejavljati ob priliki potopitve neke bolniške ladje s strani Nemcev? Nemci so bežile in ostanemo bežile! Te besede moram izpolniti še v toliko, da so Nemci tudi lažniki in da so se kazali kot lažnivce ves čas vojne. Tudi zafra v Scapaflowu izpričuje, da je staro nemško mišljenje in čustvovanje ostalo neizpremenjeno. Nemčija je zakrivila, da je padel cvet angleške mladine in da je gospodarska moč angleškega naroda potisnjena za generacije nazaj. Trditve poslanca Newtona, da zahteva čast Angleške, da se ne izganja nedolžni Lindie, zavračam in naglašam, da nemški narod nima nobene pravice, da bi se ozival na angleško čast.« Zakonski načrt, ki določa, da ne smejo pripadniki onih držav, ki so bile v vojni z Anglijo, še tri leta prihajati na Angleško, ako tega izrečno ne dovoli minister notranjih del, je bil nato z veliko večino sprejet.

= **O angleški navedni ponudbi.** 1917. Hardenova »Zukunft« priobčuje velenizirana razkritja o angle-

ski mirovni ponudbi l. 1917. Anglija je potom nekega člana angleškega parlamenta vročila zaupniku nemške vlade v neki nevtralni državi te-
pogoje za mir: 1. Nemčija bi naj ostala pomorska sila druge vrste. Nemčija ne sme siliti Anglije k novomu oboroženju na morju. 2. Nemčija ne sme v tujini prodajati svojega blaga ceneje, kakor doma. 3. Alžacija in Lotaringia se ima proglasiti za neodvisno državo. V gotovem roku bi se naj prebivalstvo izjavilo, da-li hoče ostati še nadalje v nevtralni državi, ali se hoče prikloniti Franciji, o-
nosno Nemčiji. Ako bi ljudsko glosovanje odločilo na korist Franciji, bi bila Nemčija odškodovana s kakšno prekmorsko kolonijo. 4. Rusija bi naj ostala v svojih mejah pred vojno. 5. Italija bi dobila tista nova ozemlja, ki jih ji je l. 1915. v imenu Nemčije ponudil knez Billov. 6. Srbija bi naj dobila svobodni dostop k Adriji. Definitivne meje balkanskih držav bi naj določila zveza narodov. 7. Nemčij bi se naj vrnile glavne afrikanke kolonije, in 8. Kar se tiče povrnitve povzročene škode bi dobila odškodnino samo Belgija, in sicer ne samo državna, marveč tudi vsi belgijski državljani, ki so imeli kakršnokoli škodo vsled nemške invazije. — Tri dni po vročitvi te mirovne ponudbe nemški zaupnik obvestil dotičnega člana angleškega parlamenta, da Nemčija odklanja te mirovne pogoje. Cesar Viljem se je, razpravljajoč o tej mirovni ponudbi s svojimi svetovalci, izrazil baje tako-le: »Ako propade moja dinastija, mi ni več ležeče na tem, da-li ostane Nemčija nedotaknjena ali pa zgine z zemeljskega površja.«

— **Nevarne razmere na Španskem.** LDU Madrid, 17. decembra. (ČTU) Stavka tramvajskih uslužbencev je povzročila spopade. Policija in orožništvo sta morali nastopiti. Pričakuje se, da se bo v mestu proglasilo obse-
no stanje. Tudi v Barceloni je konflikt čim dalje ostrejši. Izprtje se je razširilo v vsej Kataloniji.

Iz Madrida in Barcelone se poroča o spopadih in bombnih atentatih. Mnogo oseb je bilo ranjenih, nekatere težko.

ZA AMERIŠKE IZSELJENCE.

LDU Beograd, 17. decembra. V zunanjem ministrstvu se je osnoval odtok za ameriške izseljence. Za referenta je določen g. Nikola Gjonović, referent ministrstva prehrane.

IZPREMEMBE V ITALIJANSKI VLADI.

LDU Bazel, 17. decembra. (ČTU) Kakor poroča »Avanti«, se bodo vsled pritiska socialistnih demokratov izvršile velike izpremembe v italijanski vladi. Vojni minister je že podal demisijo. Njegov naslednik bo civilna oseba.

PRESENETLJIVO ODPOTOVANJE SCIALOJE.

LDU Berlin, 17. decembra. (D. kor. urad.) »Deutsche Allgemeine Zeitung« prinaša iz Lugana poročito »Messaggera« iz Londona, da je italijanski minister za zunanje stvari Scialoja nenadoma odpotoval iz Londona, ne da bi za to vedeli angleški državniki, ki vsled tega tudi niso prišli na kolodvor.

ČESKE FINANCE.

LDU Praga, 17. decembra. (ČTU) Vlada je na današnji seji Narodne skupščine vložila zakonski predlog, s katerim se pooblašča, da si preskrbi v inozemstvu kredit za poldrugo milijardo frankov v svrhu nakupovanja surovin. Drug zakonski predlog pooblašča finančno upravo, da sme zahtevati za bodočo oddajo premoženja varščine od 5 do 25 odstotkov čistega premoženja.

PRORAČUN ČEHOSLOVAŠKE. — PRUSKO - TROPAVSKO OZEMLJE.

LDU Praga, 18. decembra. (ČTU.) V današnji seji narodne skupščine je bil z vsemi glasovi proti glasovom narodnih demokratov sprejet dodatek k proračunu za leto 1919. Nadalje so v obeh branjih sprejeli provizorni proračun od 1. januarja do 29. februarja leta 1920. Poslanec Rypar in tovariši so stavili na minjstrskega predsednika vprašanje glede vesti, da se te dni nemška delegacija v Pragi pogaja glede odstopitve prusko - tropavskega ozemlja Nemčiji proti odškodnini v denarju. V odgovoru je izjavil minjstrski predsednik Tusar, da ne more biti govora o kakih pogajanjih. Res je, da je delegacija tega ozemlja, ki pripada na podlagi mirovne pogodbe čehoslovaški republiki, bila te dni pri njem in ga prosila, naj stopi z Nemčijo v pogajanja glede ratifikacije čehoslovaških mej. Pri tem se je izrazilo upanje, da se bodo morda nekateri deli tega ozemlja priključili k Nemčiji. Minjstrski predsednik Tusar je izjavil, da je z ozirom na dejstvo, da ni upravičen, odklonil vsaka pogajanja. Zasedba tega ozemlja se bo izvršila šele po ratifikaciji versajlleske mirovne pogodbe.

POMANJKANJE PREMOGA NA ČEŠKEM.

LDU Praga, 18. decembra. (Č. T. U.) Vsled pomanjkanja premoga

se bo v čehoslovaški republiki od srede 24. t. m. do sobote 27. t. m. ustavil ves osebni promet. Vozili bodo le ententni brzovlaki Praga - Pariz in Varšava - Pariz.

TAKSA ZA OSVOBODITEV.

LDU London, 18. decembra. Uradni listi so včeraj objavili, koliko bodo morale plačati Poljska, Rumunija, Jugoslavija in Čeho - Slovaška za svoje osvobodjenje. Skupna vsota znaša 60 milijonov funtov šterlingov, od katerih bo plačala Čeho - Slovaška polovico. Posamni zneski so se določili po razmerju davčnih dohodkov teh pokrajin v bivši Avstro - Ogrski. Dohodki Bosne in Hercegovine se niso uštevali. Za osvoboditev onih pokrajin, ki jih je okupirala Italija, bo plačala Italija primeren odstotek.

ZVEZA NARODOV IN WILSON.

LDU, Berlin, 17. decembra. (D. kor. urad.) »Deutsche Allgemeine Zeitung« poroča iz New Yorka: V Washingtonu menijo, da pomenja dejstvo, da je predsednik Wilson vse kompromise kategorično odklonil, ratifikacijo mirovne pogodbe. Govori se, da bo Wilson tretjič kandidiral in postavil vprašanje zveze narodov za glavno točko svoje kampanje. Bivši poslanik Gerard se tudi imenuje kot kandidat za predsednika.

POGAJANJA Z AVSTRIJCI V PARIZU.

LDU, Pariz, 17. decembra. (D. kor. urad.) Državni kancelar dr. Renner in njegovo spremstvo bodo jutri zvečer odpotovali iz Pariza. Včeraj popoldne je dr. Renner obiskal šefa političnega oddelka v ministrstvu za zunanje stvari, Berthelota. S pismom, naslovljenem na državnega kancelarja dr. Rennerja, pooblašča vrhovni svet avstrijske vlade, da da sporazumno z malim odborom, ki ga bodo določile alirane države, v zakup tabačni monopol. Skupiček bo smela vlada porabiti edinoale za nabavo živil.

FRANCOSKA HOČE BITI OBOROŽENA.

LDU, Berlin, 17. decembra. (C. T. U.) Iz Pariza se poroča: Glasnost vesti, ki jo priobčuje »Information«, bo francoska vlada predložila načrt, v katerem bo zahtevala oboroževanje v velikem slogu. Načrt predlaga, da se izgradi francosko zračno brodogradnjo, da se pomnoži število tankov, da se ojači topništvo in da se meje kar najbolj utrdijo.

ANGLIJA SE PRIPRAVLJA.

LDU, London, 17. decembra. (C. T. U.) Kakor poroča »Daily Telegraph«, je dobilo 23 bataljonov povečanje, da morajo biti pripravljeni za pohod. Določenih je 5 bataljonov za Egipt, 7 za porske province in 11 za pokrajine, kjer se bo vršilo ljudsko glasovanje. Čete bodo gotovo odšle meseca januarja.

NEMŠKI NACIJONALCI PROTI DR. RENNERJU.

LDU Dunaj, 17. decembra. (ČTU) »Neues Achtuhrblatt« piše: Meščanski občinski svetovalci so od vsega početka smatrali dr. Rennerjevo potovanje v Pariz samo za poskus, da vzdrži sedanjí sistem še nekaj tednov. Zdi se, da se je Rennerju to posrečilo, ker je mogel preskrbeti živila za nekaj tednov. Velenemci so v skrbah, da se je dr. Renner politično vezal, vsled česar bo Avstrija zašla v še večjo odvisnost od entente, predvsem Francije.

ZA OBNOVO RUSIJE.

LDU Dunaj, 17. decembra. (ČTU) »Neues Wiener Journal« piše: S poučene ruske strani smo prejeli vest, da se od sobote dalje vrše na Dunaju pogajanja med pooblaščenimi politiki različnih ruskih skupin v svrhu, da se konsolidirajo državni odnosi na Ruskem. Pogajanja so začasno neobvezna. Kadetsko stranko zastopata Sazonov in Maklakov, socialiste desnega krila Savicki, Kerlenskoga stranko Čaidze, skupino oktohrstov iz Beograda došli Rodičev, Denjinkina Vasilkov, socialne revolucionarce Dan in Aksikov, neodvisne socialne demokrate Rabinovič in Grusenski, židovsko delavsko stranko bundista Goldberg in Edelmann. Vsi udeleženci konference zahtevajo, da odstopita Lenin in Trocki ter da ministrstvo preosnujeta ljudska poverjenika Sinoviev in Čičerlin, ki ostaneta v novem kabinetu. Zahtevajo pa tudi, da v tem primeru caristična generala Denjikin in Kolčak izgineta s političnega pozorišča. Dalje pravilo, da Poljaki in Čehi z umevnim interesom motrijo ta poskus obnove Rusije. Udeleženci konference pričakujejo tudi dr. Beneša in dr. Kramarja. Čeho - slovaški tiskovni urad pripominja k temu: Potrditve te vesti nismo mogli dobiti, samo pred kratkim omenjeni ameriški žurnalst trdi, da je vest resnična in da je tudi Ukrajina udeležena s Petruševičem.

NEMCI V RUSKI RDEČI VOJSKI.

LDU, Pariz, 16. decembra. (C. T. U.) Kakor poroča »Temps« iz Arhangelska, so se v vodstvu rdeče armade izvršile izpremembe s tem, da so ruske častnike nadomestili z nemškimi.

PAPEŽ IN BOLJŠEVIZEM.
LDU. Berlin, 18. decembra. (D. kor. urad.) »Vossische Zeitung« poroča iz Lugana: Kakor javljajo listi iz Rima, je papež v svojem nagovoru na kardinale pri zadnjem tajnem konzistoriju zaznamoval kot najvažnejšo nalogo katoliške cerkve boj proti boljševizmu, ker hoče družabni red vseh omikancev razdreti in ga nadomestiti z Bogu sovražno kaotično anarhijo. Papežev nagovor bo najbrže zelo vplival na zadržanje poslancev italijanske katoliške ljudske stranke ter ovrnil nadaljnje skupno postopanje s socialisti.

ENVER PAŠA — KRALJ.
Newyork, 17. decembra. »Newyork Times« poročajo iz Carigrada, da je bil bivši turški vojni minister in vodja Mladoturkov izvoljen za kralja v Kurdistanu.

13 naše kraljevine.
— Kraljeva garda v Ljubljani. LDU. Beograd, 17. decembra. Za poveljnika batalijonu kraljeve garde v Ljubljani je imenovan major Milan Stojković.

— Prehrana naše države. LDU. Beograd, 17. decembra. Ker je prenehalo dovažanje blaga za našo državo preko Dubrovnika in Kotora, se bodo v kratkem opustile tamošnje delegacije ministrstva prehrane. Tudi v Marseillu se odpravi delegacija ministrstva prehrane.

— Tuj niklasti denar. LDU. Beograd, 18. decembra. Na podlagi sklepa ministrskega sveta štev. 3481 od 5. t. m. je izdal finančni minister naredbo, da velja bolgarski niklasti denar po 5, 10 in 20 stotink leva in grški niklasti denar po 5, 10 in 20 leptov za ves teritorij kraljestva SHS do nadaljnje naredbe kot niklasti denar kraljevine Srbije v isti nominalni vrednosti in kot tak, da se sprejema tudi pri državnih in drugih javnih blagajnah.

Komunistično glasilo v Osijeku. LDU. Osijek, 17. decembra. Jutri izide v Osijeku prva številka »Radniške Riječi«, glasila tukašnjih komunistov. List bo izhajal po 1krat na teden.

Neodrešena domovina.
D' Annunzio igra komedijo naprej. LDU. Bakar, 17. decembra. D' Annunzio se noče pokoriti sklepu Consiglio Nazionale, marveč zahteva, da meščani izjavijo sami, ali naj zapustijo mesto, ali naj ostane. D' Annunzio velja namreč v proglasu na prebivalstvo, da zahtevajo interesi naroda in domovine, da se odstrani, da pa tega ne more storiti, preden ga prebivalstvo ne odveže prispege. Vsled tega se vrši 18. t. m. plebiscit; to bi bil tretji plebiscit na Reki. Vsak volilec bo prišel z listkom, na katerem bo zapisano samo eno vprašanje, namreč ali je s tem zadovoljen, da d' Annunzio odide. Volilec bo imel na listek zapisati samo »da« ali »ne«. Plebiscit bo trajal od osmih do šestnajstih. O izidu tega plebiscita bo odvisno, kaj bo d' Annunzio storil.

Italijanaši na Reki. LDU. Bakar, 17. decembra. Včeraj so imeli italijanaši v reškem gledališču jako živahno zborovanje. Prišajši d' Annunzija so se razdelili v dva tabora. Eni zahtevajo, naj Anunzio ostane, drugi pa, da naj gre. Govorniki so bili prekinjeni ponovno z medklji; to dokazuje, da med italijanaši na Reki ni več one edinstvenosti kakor nekdanj.

— Obnova Gorice. Kakor poročajo goriški listi je kupil goriški magistrat Lenassijev mljin v Solkanu za 250.000 lit. Ob jezcu tega mlina namestila magistrat zgraditi novo električno centralo za mesto in vso okolico. V ta namen bodo izkoristili padec Soče, ki bo dal okrog 2000 konjskih sil. Čim se dogradijo električna centrala se uvede električna cestna železnica, ki se bo podaljšala v vse okoliške vasi.

— Zemljepisni in drugi pojmi lažke gospode. »Goriška Straža« piše: Delavci ženiškega poveljništva popravljajo neko vas v goriški okolici. Napravili so si tudi stranišče, in sicer ob potoku, ki se steka v Vipavo. K poveljništvu je prišel domači župan ter protj temu ugovarjal, češ da bi se lahko okužila živina, ki se nahaja v Vipavi in da se ob tej vodi tudi pere. Poveljnič mu je obljubil, da bo takoj vse potrebno ukrenil. Toda on doslej ni vedel, da se steka v Vipavo, marveč je mislil, da teče naprej v Jugoslavijo!

— Veljkim nerednostim so baje prišli na sled, kakor piše »Goriška Straža« pri bivšem avstrijskem uradu za obnovo v Gorici. Gre baje za milijonske svote, ki so na dosedaj še nepoasnen način izginile. Radj tega se nahaja v Gorici več znanih častnikov kot n. pr. bivši avstrijski generalni major Palzel in drugi, ki so vabljeni kot svedoci.

— Stavka na srednjih šolah v Gorici. Profesorji na italijanskih srednjih šolah v Gorici že od septembra niso dobili svojih plač. Pretekli teden so

Imeli sestanek, na katerem so sklenili, da prično stavkati, ako se jim do dolocenege roka ne nakaže plače.

— **Slovensko učiteljsko v Tolmini.** 30. pr. m. se je zopet odprl v Tolmini zavod »Francesco Skodnik«, v kateri so sprejeti gojenci in gojenke pripravne in prvega slovenskega tečaja za učiteljske. Za revne in pridne je nekaj brezplačnih in polovičnih mest. Šolsko leto pripravnice za učiteljske se je zaključilo 4. pr. m. Gojencev je bilo nad 40. Tako se vstvarja učiteljske v Tolmini, kjer ni prostora za tak zavod, ki tiče edino le v Gorici.

— **Škodnikov konvikt v Tolmini.** Kakor je znano je italijanska vlada premestila slovensko učiteljske iz Gorice v Tolmin. Ker pa je Tolmin popolnoma porušen in ni dobiti stanovanj za dijake, je ustanovila vlada v Tolmini takozvanj Skodnikov konvikt, v katerem dobe gojenci in gojenke slovenskega učiteljske brezplačno, za polovično in celo plačo stanovanje, hrano in oskrbo. — Konvikt so Italijani krstili na ime **Frana Skodnika**, ki je bil Slovenec in že leta 1848 ob izbruhu revolucije v Milanu desertiral iz avstrijske vojske in stopil v vrste italijanskih prostovoljcev. V redni italijanski vojski je došel do generalnega majorja in je umrl 1878 v Milanu. Zavod je nameščen v poslopje ljudske šole. Dasi je ta zavod izključno namenjen samo slovenski mladini, vendar so njegov ravnatelj in prefektinja Italijani.

— **Aretacije v Zabičah pri Ilirski Bistrici.** V Zabičah pri Ilirski Bistrici se je italijanski kapitan poročil z eno izmed tamkajšnjih bogatašinj. Tik pred poroko je kapitan odkupil svojo bodočo nevesto po starem običaju od zabiških fantov s 100 litri vina. Fantje so se vina pošteno naležili in so ponoči raztrgali zastavo, ki je visela na poslopju, kjer se nahaja comando presidja, ter porezali vse telefonske žice. Nekaj fantov je bilo aretiranih, drugi so ubežali.

Sokolstvo.

— Seja veseličnega oddelka Ljubljanskega Sokola se vrši jutri, v soboto, dne 20. decembra ob 8. zvečer v odborovi sobi.

Dnevne vesti.

Ljubljana, dne 19. decembra.

— **Državni razgovori.** Naše telefonske naprave so itak v naravnost škandaloznem stanju. Tembolj je obžalovati, da se javne oblasti čisto nič ne ozirajo na potrebe prebivalstva in izrabljajo telefon za največje brezobzirnosti. V mislih imamo takozvane »državne razgovore«. V službenih predpisih za telefonski promet stoji, da imajo državni razgovori prednost pred vsemi drugimi. Samoobsebi se razume, da se je pri tem mislilo samo na razgovore, ki jih imajo javni uradi res v interesu javne službe. V vojnem času so se ti državni razgovori neverjetno razpasli. Za prežveko so jim služili vojaški ozirj, posebno nevarni diplomatski položaji itd. Tako so se lahko vršili takšni »državni razgovori« ves luhi dragi dan na vseh progah, ne da bi bilo mogoče, da bi kdaj mogel priti na vrsto navaden zemljan. Kakšni so bili v resnici ti »državni razgovori«, to je seveda druga vprašanje. Ako je kakšen častnik hotel govoriti s svojo prijateljico kjerkoli v zaledju, je napovedal velevaž »državni razgovor...« Sedaj je vojne konec, mirovna pogajanja so končana, toda »državni razgovori« so se ne samo srečno rešili iz splošne zmede, marveč so se celo neverjetno razvili in razpasli. Ako kdo prijavljal običen državljanski telefonski razgovor, dobil stereotipen odgovor: »Pridete na vrsto, kadar bodo končali državni razgovori.« To se pravi v 99 slučajih od 100, da ne pride nikoli na vrsto. Te razvade, ki so se uveljavile v času vojne, morajo enkrat izginiti, zlorabe s takozvanimi »državnimi razgovori« mora biti enkrat konec! Tako piše neki dunajski list, katerega izvajanja tudi mi podpisujemo, saj je že več mesecev poteklo, odkar ne moremo telefonski govoriti niti z Beogradom, niti z Dunajem, samo zaradi »neprestanih« »državnih razgovorov«, ki se vrše po dnevu in ponoči. Čemu imamo mi navadni zemljani sploh telefon? Čemu ga moramo drago plačevati, ako nam oblasti branijo, da bi ga mogli rabiti?

— **Kaj se godi v Kočevju?** Pišejo nam: »Iz Kočevja prihajajo zelo čudne vesti. Oblast je bila baže prisiljena nastopiti proti nekemu vzgojitelju mladine, ki je ščeval proti državnemu jedinstvu in napadal vladajočo dinastijo Karagorgijevićev. Govori se, da je bil dotičnik aretiran, da pa so ga ljudje, katere je vodil neterov stanovski tovariš enakega mišljenja, nasilno osvobodili.« — Beležimo te vesti, ki jim na ne moremo verjeti. Prosimo somišljenike v Kočevju, naj nam torej sporoče, v koliko odbojvarajo resnici govorice, ki smo jih zabeležili.

— **Še enkrat stanovanjska komisija v Ljubljani.** Kako se rešuje problem stanovanjske bede in kaka velikopono-

teznost v socialnem oziru je merilo tega kolegija, naj povzame občinstvo še iz sledečih dejstev: Ako se dva uradnika iz javnih ozirj navzkriž premestita, sme pač po nazoru stanovanjske komisije v Ljubljano poklicani nameščenec svojemu tovarišu prepustiti stanovanje, toda stanovanje tega se odda drugemu, tako da mora ostati v Ljubljano pozvani na cesti in tam naj pripravljata predavanja za vseučilišče! Vse opozoritve na škodo, ki jo s takim postopanjem trpi dotičnik in stvar našega najvišjega kulturnega zavoda se zavrnejo z opazko, da je bila osnova vseučilišča preuranjena! Če se opozori komisijo na srečnega Ljubljancana, ki ima za svojo troosobno obitelji 11 sob na razpolago, kar je, čeprav izvršuje v nekaterih prostorih tudi svoj obrt, proti naredbi in gotovo potrata sedaj tako dragocenih prostorov, se dotičniku komisija ne upa do živčega, menda, ker ima visoke zaščitnike in miki lai od zgoraj pomeni za komisijo odrešenje iz zadrege! Po naredbi štev. 747 se lahko odpove stanovanja vsem vdovam, če niso ogroženi življenjski interesi in če ne stanujejo v lastnih hišah. Tašča prejšnjega deželnega glavarja, pri kateri se mudi tudi žena največjega skrititelja slovenskega imena, pa sedi neovirano v svojem lepem stanovanju, ker je kakor pravi komisija, pač v Ljubljano pristojna! Menda je niena navzočnost bolj važna kakor ona vseh uradnikov. Seveda se je priplazil njen sin, zet najhujšega sovražnika slovenskih Slovencev, zloglasnega G... , ki se je nakitil vedno le takrat, ko je vedno cvetko Slovenstva, kadar to za njegovo korist, drugače se je gibal slovenske družbe kakor kuge, s svojo spretnostjo srečno do načelnika patentnega urada v Beogradu in tako ima dr. Šusteršič vsaj tudi v naši prestolnici svojega zaupnika! In ta bo pač ščitil tudi svojo mater in sestro, za ktere bi pa navzlic temu bilo tudi izven Ljubljane dosti ugodnih stanovanj! Pa nikar misliti, da vladajo taki nazori samo v komisiji! Poverjenstvo za socialno skrb, katero vodita dva mlada gospoda vsak z jedva enoletno politično prakso, smatra za pogoj socialne pravice, da se stanovanja v Ljubljani oddajajo le po vrsti, katero načelo ga pa nikakor ne ovira, da preskrbi svojim funkcionarjem stanovanja. Še predno se preselijo v Ljubljano!

— **Odsek za prehrano** se preseli dne 20. decembra iz svojih dosedanjih uradnih prostorov v palači deželne vlade za Slovenijo v hišo št. 10 na Trgu kralja Petra (Mahrova hiša II. nadstropje). Stranke se sprejemajo v tork, četrtek in soboto od 10. do 12.

— **Za poveljnika kraljevske garde** v Ljubljani je imenovan pehotni major Milan Stojković.

— **Pohvala.** G. učitelj Vinko Mörderndorfer je dobil pohvalni dekret od predsedništva deželne vlade za Slovenijo za njegovo vzorno agitatorično delo. Imenovan je Ziljan — interniraneec iz l. 1914, se udeležil od novembra 1918 do oktobra 1919 vseh bojev na Koroškem in v zasedbe Prekmurja in je bil za časa koroške ofenzive odklopan s srbsko srebrno hrabrostno kolajno.

— **Zastopništvo Jugoslovenov v Gradcu.** Po preobratu novembra 1918 se je ustanovilo v Gradcu »Zastopništvo Jugoslovenov v Gradcu«, ki je imelo glaven namen, varovati interese v Gradcu in na nemškem štajerskem živčih Jugoslovenov, zlasti pomagati jim pri vrnitvi v domovino. Do ustanovitve jugoslovenskega konzulata si je »Zastopništvo« pridelo majhen fond, iz katerega je na odborovi seji dne 8. decembra 1919 v zmislu svojih pravil določilo ta darila: 1. »Čitalnici« v Gradcu 1000 K. 2. »Akademični menzi« jugosloven. dijakov v Gradcu 1000 K. 3. Matiči Slovenski v Ljubljani 4000 K. 4. Matiči Hrvatski v Zagrebu 4000 K. 5. Matiči Srbski v Novem Sadu 4000 K.

— **Grški večer.** Grška družba iz za vojnih dni iz »Lontovža«, »Risa« in »Štajerske« vabi se na prijateljski sestanek v soboto dne 20. t. m. zvečer k »Ruskemu carju« na Posavje.

— **Vsi gg. tovariši invalidi častniki in aspirante** se vabijo da se zanesljivo udeležijo ustanovnega obnega zbora Zveze invalidnih častnikov in aspirantov v območju Slovenije, ki se vrši dne 20. t. m. ob 8. uri zvečer v restavraciji pri Mraku, Rimska cesta v Ljubljani.

— **Ekshumirali so predvčerašnjem** na vojaškem strelišču na takozvanem »Suhem bajeju« truplo Frana Petriča, ki je bil med vojno od vojaškega sodišča obsojen na smrt in ustreljen. Njegova rodovina je dala truplo prepeljati in pokopati na pokopališču pri Sv. Križu. Petrič je bil brez krste pokopan in je ležal kakor dva metra pod zemljo. Truplo je bilo nestrohnjeno in je bila na njem še obleka. V »Suhem bajeju« je baže pokopanih še 27 oseb, ki so bliz ustreljene med vojno.

— **Mestni drobiž v Mariboru.** Mestni magistrat v Mariboru je izdal svoj denar po 20 in 10 vinarjev. Dvajsetvinski drobiž že izdaja mestna blagajna, desetvinski na pride v promet šele prihodnji teden.

— **Zanlečili so v Celju 240 kg** snjia, ki ga je neki voznik peljal iz Celja proti Vojniku. Voznik je izpovedal, da je usnje Lauritschevo iz Konflic, ki ga je svoj čas prodal nekemu celiskemu trgovcu, sedaj na ga je vzel nazaj, češ, da ga potrebuje za vojaštvo.

— **Na Zidanem mostu** so aretirali podnarednika Damjanoviča in pešca

iliča iz Zagreba, ker sta ukradla strojevodji Iv. Maherju iz Maribora 1400 kron. Izročili so jih vojaškemu sodišču v Celju.

— **Tačasne tobačne trafike** v Sloveniji št. 54, 99 in 134 se razpisujejo v oddajo po javnem natečaju. V enoletnem času se je za to trafiko dobavilo tobačnega materiala za 16.007 kron 34 vin., od česar je znašal trafikaški dobiček 1600 K 73 v. Jamščina za invalide 160 K. Ponudbe do 30. t. m. ob 10. dopoldne.

— **Železniška nesreča.** Danes v petek okrog 5. jutraj je povozil tovorni vlak na glavni cesti med postajama Šmarje - Sap in Grosupljem kmeta Jospa Stija z Dobropoleja in par konj. On se je vračal s praznim vozom iz Ljubljane, kjer je prodal svoje prašče. Stih je obležal nezavesten na tleh in en konj je mrtev. Tovorni vlak je vzel nesrečnega na vlak in ga odpeljal na Grosuplje, od koder je bil poslan z osebnim vlakom v bolnico v Ljubljano. Nesrečo je baže povzročil neprevidni čuvaj.

— **Prošnji za podpore visokošolcem-tehnikom** do nadalje ni več vlagati, ker je tozadevni fond, kakor nas obvešča upravna komisija tehniško-visokošolskih fondov, že izčrpan.

— **Zvezi prosvetnih društev** za Slovenijo, ki se je dne 9. novembra t. l. ustanovila na zboru duševnih delavcev v Celju (poprej Zveza narodnih društev za Štajersko in Koroško), so darovali: Zveza slovenskih trgovcev v Celju 500 K, Podružnica ljubljanske kreditne banke v Celju 200 K, okrajni glavar dr. Žužek 200 K, trgovci Anton Kolenc 100 K, prof. dr. Dolar v Kranju 200 K, Lovro Petovar v Ivanjokovcih 100 K, dr. Lašič iz Ormoža 100 K, rodoljubi v Slov. Bistrici 615 K (nabiralca gerent Gril in kontrolor Pirkmaier), večje zneske pa so darovali še rodoljubi v Rogški Slatini, Šostanju in Marenbergu. Po drugih krajih je nabiranje v teku in prosimo tem potom vslo slovensko javnost, da vsak po svoji možnosti pošlje novo ustanovljeni Zvezi primerno novoletno darilo, ker bo Zveza takoj po praznikih začela intenzivno delovati, za kar rabi veliko gmočnih sredstev. Prijatelje slovenske kulture pozivamo, da uvedejo povsodi nabiranje prispevkov od hiše do hiše. Darove je pošiljati na naslov: Zveza prosvetnih društev Celje.

— **Oskrbnina v občnih javnih bolnišnicah.** V sled izredne dragine in vsled visokih režijskih stroškov primoran je bil zdravstveni odsek zvišati oskrbino v občnih javnih bolnišnicah. Dosedanja oskrbina ni zadostala niti za prehrano, dočim ni bilo za ostale mnogovrstne potrebščine, kakor za zdravila, obvežila, nabavo in vzdrževanje inventarja, popravila na poslopjih in napravah za prejemke strežniškega in drugega režijskega osebja nikakega kritja. Da se obrat teh zavodov vzdrži, treba je bilo zvišati oskrbino vsaj v toliki izmeri, da se dejanstveni stroški oskrbe in zdravljenja vsaj deloma krijejo. Občinstvo se opozarja, da se je tudi oskrbina II. razreda tako nisko nastavila, da se v bodoče na prošnjo za znižanje ali celo za odpis oskrbnih stroškov v tem razredu ne bo več oziralo. Kakor hitro bodo cene vseh bolniških potrebščin padle, znižala se bo primerno tudi oskrbina, osebno ona tretjega razreda. Novo določena oskrbina je stopila v veljavo s 1. decembrom 1919. Do nadaljne odredbe se določa oskrbina v občnih javnih bolnišnicah Slovenije za osebo in dan v sledeči izmeri: Bolnišnica Ljubljana v 3. razr. 15 K, v 2. razr. 30 K in 1. razr. 50 K, bolnišnica Brežice v 3. razr. 10 K, v 2. razr. 22 K in 1. razr. 50 K, bolnišnica Celje v 3. razr. 12 K, v 2. razr. 25 K in 1. razr. 50 K, bolnišnica Maribor v 3. razr. 12 K, v 2. razr. 25 K in 1. razr. 50 K, bolnišnica Murska Sobota v 3. razr. 12 K, v 2. razr. 25 K in 1. razr. 50 K, bolnišnica Ptuj v 3. razr. 10 K, v 2. razr. 22 K in 1. razr. 50 K, bolnišnica Radgona v 3. razr. 10 K, v 2. razr. 22 K in 1. razr. 50 K, bolnišnica Slovenjgradec v 3. razr. 10 K, v 2. razr. 22 K in 1. razr. 50 K, ženska javna bolnišnica Novomesto v 3. razr. 10 K, v 2. razr. 22 K in 1. razr. 50 K, občinska javna bolnišnica Krško v 3. razr. 10 K, v 2. razr. 22 K in 1. razr. 50 K. Oskrba II. in I. razreda je dopustna le proti vsakokratnemu predplačilu 10dnevni oskrbnih stroškov. Na prošnje za odpis ali znižanje oskrbnih stroškov II. in I. razreda se v bodoče ne bo oziralo.

— **Mestno gozdarstvo** ima na prodaj lepe smrečice za božična drevesca. Prodajajo se na dvorišču ljubljanskega gradu. Občinstvo se vabi k nakupu.

Kultura.

— **Omladinski list »Preporod«** začne izhajati z novim letom v Beogradu. Neodvisen od političnih strank bo skušal buditi zdravno misel za vse socialne interese in za obnovu idealizma, ki ga je porušil vesplošni polom, ter bo nastopal proti vsem destruktivnim pojavom. Posebe bo se ta organ mlade Jugoslavije bavil s književno-umetniškimi razvikom novih generacij. List bo izhajal vsakega prvega v mesecu ter stal na leto 18 dinarjev (za četrta leta 450 din.). — Naročnino in rokople je pošiljati v Beograd, Zorina ul. 94. Uredništvo obstoji iz šestih vseučiliščnikov (Rajič, Brzaković, Vujaklija, Petrović, Milić, Zivančević).

Narodno gospodarstvo.

— **Izvoz kolkovanih bankovcev** prepovedan. LDU. Beograd, 17. decembra. (Uradno). Na podstavi sklepa ministrskega sveta z dne 8. t. m. je odredil finančni minister, da je izvoz z znamkami kraljevstva SHS. markiranih bankovcev Avstro - ogrske banke iz kraljevstva SHS. prepovedan. Kdor bi

se pregrešil proti temu, temu bi se bankovci konfiscirali na korist države in obsojen bi bil v zmislu člena 145. carinskega zakona kot tihotapec.

— **Padanje francoskega franka.** Ljubljanski dopisni urad poroča: Na vseh inozemskih denarnih trgih že dva tedna konstantno pada francoski frank. Francija se na vse načine trudi, da ga vzdrži na prejšnji višini, vendar doslej brez posebnega uspeha. Kot vzrok se navaja, da se imajo o novem letu vršiti velike plačilne transakcije, razen tega pa tudi, da se Američani nočejo udeležiti sanacije zapadnoevropskih valut, ki bi bolelo vse na preobilici izdanega papirja. S francoskim frankom tradicionalno koraka italijanska lira. Zato se mora svrstiti občinstvo pred spekulacijo v tujih valutah.

— **Avstrija zastavi svoj tobačni monopol.** Po poročilih z Dunaja, namerava Avstrija zastavi svoj tobačni monopol holandski bančni skupini, v kateri se nahajajo štiri velike amsterdamske banke. Ta zastava se bo baže izvršila z odobrenjem vrhovnega zavezniškega sveta v Parizu. Avstriji so doše tozadevne ponudbe tudi z ameriške strani.

Češki legionarji v Ljubljani.

Včeraj avisirani transport čehoslovaških legionarjev, ki se vračajo iz Sibirijskega domovino, je prišel iz Trsta danes ob pol 12. uri. V transportu je, kakor smo včeraj poročali, 36 častnikov z majorjem Benešem na čelu in 838 moč. Legionarji so bili v tujini preko pet let, samo na potovanju so že približno leto dni. Vračajo se preko Japonske, kjer so morali čakati kake tri mesece, ker se jim je bila ladja razbila, preko Sueškega prekopa in Trsta. Na južnem kolodvoru jih je pričakovalo precej občinstva. Vlak je privozil v postajo ob zvokih Sokolske koračnice. Ko so potniki izstopili, je zaigrala vojaška godba češko himno: Kde domov muji. V imenu deželne vlade pozdravil je legionarje poverjenik dr. Vladimir Ravnihar, v imenu Dravske divizije kapetan Prešeren, v imenu srbske vojske pukovnik Dimitrijevič, v imenu jugoslovanskih legij g. Fedor Štamer, v imenu ljubljanske občine ravnatelj dr. Zarnik, v imenu Sokolskega Saveza SHS. dr. Oražen in v imenu Češke občni stavnih nadzorinik Hilbert. Zahvalil se je za pozdrave komandant transporta mjr. Beneš. Transport dobi na kolodvoru obed, ki ga je pripravila »Češka obec« in nadaljuje potem svojo pot proti domovini.

Nainovejša poročila.

DRAGINJSKE DOKLADE DOVOLJENE.

LDU. Ljubljana, 19. decembra. Deželna vlada za Slovenijo je pravkar prejela od ministra za pripravo konstituantu dr. Palečka nastopno službeno brzojavko z dne 18. t. m. Nove draginjske doklade za deželo izven Srbije so odobrene. Veljava od 1. decembra t. l. do konca februara 1920. Pripravite izvedbo. Natančnejša navodila sledijo od finančnega ministrstva.

REGENTOVO POTOVANJE.

LDU Beograd, 19. decembra. Njegova Visokost regent Aleksander ostane nekaj dni v Cannesu na Rivierii in bo potem obiskal Alzacijo-Lotaringijo. V Beograd se vrne koncem tega meseca.

VLADA NIKITE LIKVIDIRA.

LDU Beograd, 18. decembra. »Politika« javlja: »Vlada« bivšega kralja Nikite likvidira svoje posle na Frankoskem in se pripravlja, da odpotuje za svojim gospodarjem v Cap Martinu ali pa sicer v Italijo. »Ministrski predsednik« Jovan Plamenac je odredil, da se vsem najemnikom v Neuillyju, ali kakor on pravi, stipendistom izplača poslednji denar, ki ga je Plamenac še prejel na račun Italije. Pri izplačevanju so vsakemu veleli, da je ta gaža poslednja in da naj se pozneje ne obračuna več v Neuillyju. Ta novica je kakor bomba padla med elemente, ki že dve ali tri leta žive, ne da bi kaj delali in igralo samo vlogu statistik Crnogorcev. Večina teh ljudi je takoj sklenila, predložiti jugoslovanski vladi prošnjo, v kateri so izrekli svojo vdanost in se ponudili v službo, ako bi premajali to, kar so doslej dobivali od kralja Nikite.

ITALIJANI V BARU IN VIRPAZARJU.

LDU Beograd, 18. decembra. Iz Podgorice se poroča: Dosedanja premikanja italijanskih čet v okolici Bara potrjujejo deloma trditve italijanske vlade, da so te čete prišle z nalogo, namoestiti dosedanje italijanske čete v Baru in Virpazarju. Njih število pa ob enem kaže, da imajo posadko v teh dveh krajih. Iz Bara so po železnici transportirali v Virpazar cel bataljon 96. polka in oddelke strojnice. Dosedanja posadka v Virpazarju, približno dva bataljona 68. polka in en bataljon 96. polka, so dirigirali v Bar; poslednje imenovani bataljon varuje transporte čet pri sutorfanskem tunelu. Od posadke v Baru so nekatere dele 68. polka vkrcali in ti so že pripravljene za odpotovanje, najbrže v Albanijo. Nove italijanske čete razširjajo ponovi velike množine lista »Glas Crnogoraca«.

ca«, v katerem ne stoji nič drugega, nego zloji laži. Odrejen je vse potrebno, da se razširjanje tega lista prepreči in da se store energični koraki zoper odpadnike, ki zlasti okoli Nikšića podpirajo italijansko akcijo.

ITALIJANSKI SOCIJALNI DEMOKRATJE.

LDU. Milan, 18. dec. (DKU). »Secolo« poroča iz Rima: Včeraj sta bili na Monte Citorio dve seji socialnodemokratskih poslancev, na katerih so razpravljali o smernicah svojih frankije v novi postavodajni periodi. Sklenili so, da bodo povdarjali nespravljivo taktiko in maksimalistične tendence. Vedno naj se povdarja, da ni prav nobene možnosti skupnega dela med socialisti in meščanskimi strankami.

POGAJANJA Z AVSTRIJO.

LDU. Pariz, 18. decembra. (Dun. KU.) Zadnji dan bivanja v Parizu so državni kancelar, tajniki in drugi delegati prav do odhoda porabili za vrsto konferenc, od katerih je bila najvažnejša v organizacijskem odboru komisije za obnovu, v kateri so razpravljali o modalitetah zastave tobačnega monopola. O tem so razpravljali predpoldne in popoldne ter končno začasno ugovorili pogoje, s katerimi bo Avstrija mogla najeti posojilo na tobačni monopol. — Razen tega je bila danes konferenca glede izvedbe z Jugoslavijo sklenjene pogodbe za dobavo živil. Te konferenco so se udeležili: državna tajnika Löwenfeld - Russ in Paul, oddelni predstojnik Enders in ministerjalni svetnik Grünberger, od jugoslovanske strani pa delegat Protić in železniški minister. Razpravljali so o ukrepih, da se omogoči prevoz živil iz Jugoslavije v Avstrijo.

JAPONSKA IN SIBIRIJA.

LDU. Berlin, 18. dec. (DKU). »Deutsche Allgem. Zeitung« poroča iz »Chicago Tribune« iz Bazla, da se je japonski poslanik izrazil, da namerava Japonska poslati močne čete v Sibirijo, ker se boji ogroženja svojih interesov po rdeči armadi.

EPIDEMIČNA DREMAMOST.

LDU. Berlin, 18. dec. (DKU). »Abend« poroča iz Stockholma: V zadnjem času je izbruhnila v Stockholmu epidemična mrtvičnost (dremavost). Bilo je že veliko smrtnih primerov, večinoma pri mlajših ljudeh.

Raznoterosti.

* Kako je velika češka republika. Frant. Machát podaja površino češko-slovaške republike: Češka 51.947 km², Moravska 22.222 km², Slezka, Slovaška in drugi deli 68.027 km². Število prebivalstva ceni na 13^{1/2} milijona.

* Knjižnice za deca. Po Ameriki in Angleski imajo po raznih krajih knjižnice za deca od 7. do 14. leta. Dvorane so prostorne, okusne in čiste. Na razpolago so izbrana dela za otroke in lepe podučne ilustracije. Uspeh takih knjižnic je izvanreden.

* Mačja lobanja v tatovem žepu. V Splitu je prišla policija nekega znanega tat. Ko so ga preiskali, so našli v njegovem žepu mačjo lobanjo. Na vprašanje, zakaj nosi seboj mačjo lobanjo, je odgovoril, da mu lobanja pri tatvini prinaša dobro srečo.

* Sto let ne bo nobene vojne v Evropi! Lloyd George je posestil pred kratkim veliki arzenal v Woolwichu, kjer bodo delali sedaj lokomotive in vagoni. Doslej je služil arzenal za artiljerijske potrebščine. Lloyd George je rekel: Preč s topovi, ki jih najmanj 100 let ne bomo rabili. Izdelujmo koristnejše reči. Lloyd George je šel med optimiste.

* Koža kot zlato. V Parizu je sedaj moda, da nosijo dame obleke iz najfinjših kož. Cene kož so radi tega poskočile kot da je suho zlato. Dobilo se daje, katere obleke iz finih kož stanejo milijone frankov. Reveži hodijo bosi in goli...

* Škandal švedskih ministrov. Da cve-te korupcija po celem svetu in tako tudi v hladni Švedski, nam sprjuje iz Stockholma vest, da sta ministra Schotte in Ryden odstopila, ker sta zapletena v škandalozna odkritja pri neki uvozni in izvozni trdki, katere sta delničarja.

Poizvedbe.

Zatekel se je začetkom novembra t. l. lep prepelčar k nekemu posestniku. Naslov se izve v upravnistvu »Slov. Nar.«.

Mala zapesna ura, spomin na padlega prijatelja, drugače brez vrednosti, se je izgubila v tork zvečer v bližini glavnega kolodvora. Kdor jo prinese na naslov: Gorup, Pražakova ulica 3 II., dobi 50 kron nagrade. 10663

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar. Lastnina in tisk »Narodna tiskarna«.

Ne morete spati? Niti delati? Imate nervozne bolečine? Občutek zadovolstva doprinese Vam Fellerjev pravi Elza fluid, 6 dvojnati ali 2 veliki specialni steklenici 24 K.

Trpite na počasni prebavi? Zaprtni? To zlo se odstrani s pravimi Fellerjevimi Elza krogljicami, 6 škatlic 12 K. — Zelocek okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 12 K. — Omoč in poštnina posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg šte. 238, Hrvatska.

Kupujem star baker. Plačam najvišje cene. Odon Koutny, Ljubljana, Kolodvorska ul. št. 37.

Seno in slamo potrebuje **Vinko Majdič**, vajenik milice v Kranju in prosi ponudbe. 10662

Kupil bi kompletno malo žago polno-jarmenik (Vollgatter). Ponudbe na Ivan Hagljan, Čazma, Hrvatsko.

Išče se sluga. Pogoj ustmeno. Na slovenskega naroda. 10657

Dva vagona kislega zelja se kupi. Ponudbe in cene pod „Kislo zelje/10658“ na upr. Slov. Naroda. 10658

Kupim ski, Goerzov daljino gled, foto aparat, grafski aparat, vse le v naj boljšem stanju. Ponudbe na upr. višnje „Slov. Nar.“ pod „Dijak“/10299

Pozor! Proda se lep salonski gramofon, daljnogled, par čevljev, 1 kolo vse v dobrem stanju in poceni. Poizve se: Hotel Strakelj pri vratarju od 1. do 2. ure. 10636

Zamenja se boljše meblirano stanovanje dveh sob v sredini mesta za stanovanje meblirane sobe in kuhinje. Ponudbe pod „Zamenjava/10644“ na upr. Slov. Naroda. 10644

Kontoristinje z dolgoletno prakso v knjigovodstvu, korespondenci slovenski in nemški kot v vseh pisarniških delih, strojepisu in delavskih izplačili želi s 1. januarja 1920 nastopiti službo. Ponudbe se prosijo pod „J. P. 10376“ na upravništvo „Slovenskega Naroda“ 10376

Naznanjam slavemu občinstvu, da sem prišel v Domžale št. 106. sedlašni in tapetirski obrt kakor tudi vsa v to stroko spadajoča dela se najceneje in točno dovršujejo. Martin Mali sedler in tapetnik Domžale. 10581

Kontoristinja perfektna v slovenskem in nemškem jeziku in stenografiji, izvrstna strojepisnica, zanesljiva računalnica, se išče s 1. januarjem. Zračna plača K 500.—, prosto stanovanje, kurjava in razsvetljava. Dobro cena hrana se lahko dobi v uradni kuhinji. Posteljno perilo je (ruhe, blazine, odeje) je prinesli seboj. Prva jugoslovanska tovarna kopit in drugih lesnih izdelkov, Loka pri Zasu. 10483

Primerne službe pri kakih trdki ali trgovskem podjetju sploh, želi 24 let star mladenič. Predizobrazba: gimnazija z maturacijo. Zmožen je popolnoma slovenskega, hrvatskega, nemškega, za silo tudi italijanskega jezika, ter je dobro izurjen v železniških predpisih in tarifah. Ponudbe z navedbo pogodbe pod „Trgovce/10645“ za upravništvo Slov. Naroda. 10645

Zenitna ponudba! 30. letna gospodinja, izobražena, čerka dobrega trgovca in posestnika na deželi, blondinka, delavna, dobra in pridna gospodinja, muzikalna, išče tem potom radi pomanjkanja znanja korespondence v svojo žentive z dobro situiranim, inteligentnim, izobraženim, značajnim gospodom do 45 let, posestnikom ali trgovcem na deželi, ki ima tudi umevanje za glasbo. Dopisi pod šifro „Zračaj/10646“ na upravništvo Slov. Naroda. Diskretna za obe strani častna zadeva. 10646

Narodni knjigarni v Ljubljani.

Zahvala.

Ob priliki smrti našega nepozabnega sina ozir. brata, strica, itd., gospoda

majorja Drago Poža

nam je došlo toliko iskrenega in sočutnega sožalja, da se nam ni moglo vsakemu posebej zahvaliti. Stori to tem potom in se zahvaljujemo vsem skupaj in vsakemu posebej za vsjo prijaznost in sožalje, udeležbo pri prevozu in pogrebu ter darovane krasne vence. Zlasti se moramo zahvaliti častniškemu zboru pokojnika, v prvi vrsti pobočniku pokojnikovega gosp. podporočniku Slobodniku za ves njegov požrtvovalni trud v teh dneh žalosti, častniškemu zboru štajerskega obmejnega poveljstva, mestnega poveljstva v Mariboru ter vsem gospodom častnikom mariborske garnizije, deputacijam dravske divizijske oblasti, gospodu generalu Rudolfu Maistru, poveljstvu labudskega odreda, dravskega artiljerijskega gorskega puka, magistratu mesta Maribor, Glasbeni matici in Sokolu Mariborskemu in vsem drugim oblastim, ki jih imena so nam neznana; zahvaljujemo se pristožno za poslovalne govore gosp. vojnemu superiorju Rantu, gospodu majorju Bogomilu Burniku in gosp. starosti mariborskega Sokola dr. Sernecu, pevcem Glasbene Matice za prekrasno petje, vsem darovateljem krasnih vencev, šolskemu vodstvu in požarni bratovi v Sv. Martinu ob Paki.

Izkazano nam sočutje je vplivalo tolažilno na naša užaloščena srca in ključemo vsem skupaj in vsakemu posebej: Bog plati!

Sv. Martin ob Paki, dne 17. grudnia 1919.

Rodbini Loj-Mikuš.

Klavir, skoraj nov, se ceno proda. Na slovenskega naroda. 10497

Knjigovodkinjo s prakso in lepo pisavo išče tisk. 10514

Kolesa, rabljena, kupuje trdno, ka J. GORIC, Ljubljana, Gospodarska cesta 14. 10488

Mesečno sobo meblirano s prostim vodom išče za takoj J. SOKLIC, uradnik Jadranske banke, centralni oddelek, Ljubljana. 10513

Proda se popolnoma nova železna peč moderne konstrukcije 190 m višje soka s cevmi. Naslov pove upr. Slovenskega Naroda. 10582

Repi in korenje, sijeno i slamo traži za kupiti koja god stanica Slovenije M. Novak, Zagreb, Maksimirska cesta, telefon 20-60. 10573

Kupujem malo električno razsvetluje sa stoječu iz dynamostroja za 20-30 žarulja i sve k tomu pripadajuće potrebštine za montiranje. Ponudbe sa najnižom cijenom slati na adresu Dragutin Mrak, Hercegovac, Hrvatska. 10578

Kontoristinja dobra pisarniška moč, z lepoto, slovenske in nemške se sprejme. Nastop takoj. Oglasi se je pri delniški tiskarni „Stampa“, Ljubljana, Miklošičeva cesta 16. 10568

Zenitna ponudba! Gospodična, stara 36 let, z 10.000 K premoženja in vso hišno opravo, želi znanja v svojo žentive z resnim gospodom. Ponudbe s sliko, katere se vrne, pod „Božić 10659/25/7“ na upr. Slov. Naroda. 10659

Proda se štelaža, prodajalna miza za skladiščenje, trgovino ter držala in steklene plošče za izložbo, truge za pranje in kletke za ptice ter tritetrinske gosli s škaflijo. Pojasnuje trdka Jursak, Wolfova ul. 12, Ljubljana. 10498

Krepak dečko 17 let star iz poštene družine kateri ima vse selje do ključavniškarskega obrta bi se šel rad učiti, nastopi lahko takoj, ponudbe na Leopold Zore Kranjska Gora. 10501

Potrebujem 2 moška za izdelovanje sobna za šerovanje in prirojanje (Zurichterei). Plata po sposobnosti, mesto stalno. Obratiti se na izdelovalcu usnja Trivun Peis, Novi Sad na Dunavu. 10509

Iščemo zanesljive strojevodje iz izpitom, vega in treznega, ki zna popravke pri parostroju samostojno izvajati. Nastop takoj, plača po dogovoru. Ponudbe na Pitomača-Črešnjevci Ugljenik, Pitomača, Hrvatska. 10478

Narodni knjigarni v Ljubljani.

Kupi se vsaka množina okroglega, tesanega in rezanega lesa (Zaganic) po ugodnih cenah. V ponudbah naj se množina ter vrsta lesa označi. Malenšek M. lesotripec, Maribor.

Strniščno repo

(pozno) in rdečo čebulo s katerikoli tovarne postaje kupujem na vagon. Ponudbe z navedbo cene na M. Novak, Zagreb, Maksimirska cesta št. 64. 10643

Jugoslovani!

Podpirajte domača podjetja in naročite moške, damske in otroške slaničke in klobuke samo pri trdki

Milka Kosova in Kvas v Mengšu.

Prva jugoslovanska

tovarna čistilnega praha nudi pomade bele — rdeče, prah v zavrtkih, kakor tudi beli izvleček „SIDOLIN“ — tekočina v malih steklenicah — najboljše čistilo za vse kovine.

A. Radesich nasl., Kamnik. Prah se razpošilja tudi v celih vagonih

Novi tečaj za: slovensko stenografijo, nemško stenografijo, fijo, strojepis, slovensko korespondenco, nemški pravopis in korespondenco, računstvo, navadno, dvostavno in ameriško knjigovodstvo, slovenski jezik za začetnike, nemški jezik za začetnike, hrvatski jezik in lepomis se začnejo dne 5. januarja 1920. **Zasebno učilišče Legat v Mariboru, Vetrinjska ulica 17/1.** Novi tečaji trajajo 4 mesece, obširni prospekt brezplačno. 10640

Pozor!! **Gostilničarji, kavarnarji, vinogradniki** **Pozor!!**

Oset & Cajko, Slovenjgradec.

Naznanjava, da imava veliko zalogo najboljšega sortiranega vina kakor: muškatelec, rizling, šipon, burgundec, portugalsko, šilhar, pristnega ljutomercana, pekrčana, halozana, bizeljčana ter črna dalmatinska in banatska stara in nova vina. 10449

Kupiteva iz vseh vinorodnih krajev vsa najboljša vina po najboljših cenah.

Se priporočava

Andrej Oset in Franjo Cajko.

Pozor! Trgovci, Pozor!

ki želijo v najkrajšem času dobiti različne **kandito ali fondant bonbone**, naj pošljejo **sladkor** tvornici čokolade, bonbonov in in slaščic **Josip Rajster v Šostanju**. V predelavo se sprejme od najmanjše do največje množine sladkorja. Za predelavo se računa skrajno ugodna cena. Izdelki so prvovrstni s prav finim aromom in okusom po žetji kakor: maline, limone, sadje, jačalice, drops, medeni, mandeljni itd.

Kupi se vsaka množina orehov. Istotam se sprejme tudi **knjigovodja**, prva moč. Prošnje naj se opremijo s spričevali. Plača po dogovoru.

Jeklarna na Ravnah. (Georg Graf v. Zhurn'sches Stahlwerk Streiteben) — ustanovljena 1774. leta.

Guštanj - Ravno Koroško (Jugoslavija). Poštna postaja Guštanj, železniška postaja Prevalje. Brzjavni naslov: Jeklarna Guštanj.

Proizvaja: Anzalsko in brosijsko jeklo v zabojih, sidrom kot varstveno znamko. **Legirana in nelegirana topilniška jekla** za vsakovrstno orodje največje trajnosti. **Jekla za orodje, drugovrstna**, za kladiva, žlebe, matrice, za dleta in nože za obdelovanje železa; za svedre za rudo, premog in kamen; za pile, rezila, vrtalna dleta i. t. d. **Legirana in nelegirana martinova jekla** za vozove in vagonске vzmeti; za konstrukcijske dele posebne trajnosti v avtomobilni in letalni industriji; za kolesna obročja; za kose, srpce, sekire, motike, lopate i. t. d.

Izgovorja: Vozovne osi s pušami in naklončniki; transmisijske valke (ostrugane do 4 m, surokovane do 6 m dolžine); v žlebi kovane dele za avtomobile in vagon; krogle za cementne mline i. t. d.

Pisemske mape, pisemske kasete, svinčnike, notes, cigaretni papir in stročnice i. t. d. priporočajo v veliki izbiri trgovina s papirjem in pisalnimi potrebščinami. Alois Löw, Graz, Schmiedgasse 8. — Interesent naj se sklicuje na ta inserat. 10642

PISEMSKE ZNAMKE,

vojne znamke, znamke ob prevratu, ljubljanske, hrvatske S.H.S. bosenske, srbske, italijanske, reške, medjimurske, varadske, temšvarke, i. t. d. kupujem v vsaki množini po najvišjih cenah. Ponudbe s cenami na A. Weisz, Briefmarkenhandlung Dunaj (Wien) I. Adlergasse 8. 9920

Razglednice božične in noveletne, umetne, ljubavne, pokrajinske s slov. napisi v veliki izbiri.

Pisemski papir v mapah tudi s slovenskimi napisi.

Karbon papir za pisalne stroje

Kopirne svinčnike ter raznovrstno drugo blago, spadajoče v trgovino s papirjem, priporočajo zmerni cenah na debelo in drobno

L. PEVALEK

Ljubljana, Zidovska ul. 4.

1000 sežnjev bukovih drv. Prodam samo za izsekavanje gozd s približno 1000 klatrami trdih bukovih drv. Vprašanja prosim na pošto ležeče „Dobro kurivo“ v Celju. 10476

Bencinmotor

se kupi. Ponudbe na anončni zavod DRAGO BESELJAK, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. 10515

Karbid

kakor tudi krasne karbidne svetilke razpošilja vsako množino po tvorniški ceni trojniška zaloga Janko Andriš v Mariboru. 10291

Prva specialna trgovina z rokavicami in parfumi

O. Bračko, Ljubljana

Dunajska cesta 12.

Prostovoljna javna dražba.

Zupanstvo občine Senčur pri Kranju bo prodajalo dne 30. t. m. ob 10. uri dopoldne na prostovoljni javni dražbi staro šolsko poslopje v Olševku. Stavba je v popolnoma dobrem stanju. Obsega veliko šolsko sobo in dve manjši sobi s pritlikinami. 10583

Pri zdravilišču Rogaska Slatina

se odda za zdraviliško dobo l. 1920, 1921, 1922 in 1923, to je za 4 leta:

- 1) **Modno trgovino** za dame in gospode za letno najemnino K 1200;
- 2) **restavracijo v sanatoriju** za letno najemnino K 4000 in K 7000 za uporabo inventarja. Opomni se, da se mora v tej restavraciji kuhati le po zdraviliških navodilih.

Navedene najemnine zneske je smatrati za najmanjše ponudke, vendar poverjenstvo za javna dela pri oddaji ni vezano na najvišje ponudke.

Glede morebitnega prevzema inventarja pri modni trgovini, v kolikor je last dosedanjega najemnika, se mora novi najemnik sam pogoditi s svojim prednikom.

Ponudbam, katere je vložiti najkasneje 31. decembra 1919 naravnost pri ravnateljstvu „Državnega zdravilišča Rogaska Slatina“, je poleg ponudbe najemnine zneska priložiti sledeče dokaze:

1. o strokovni usposobljenosti,
2. o narodnosti,
3. o zadostni višini obratne glavnice.

Natančna dojasnila daje ravnateljstvo „Državnega zdravilišča Rogaska Slatina“. 10433

Odvetnik

dr. Lenart Boëzio

si usoja naznaniti, da je otvoril

svojo pisarno

v Gornji Radgoni,

Spodnji Gris št. 12.

Cvetličarna

Bajt Viktor

Šelenburgova ulica 6.

Ima v zalogi najmodernejše poročne šopke, okrase za neveste, mirtne šopke in venčke. Kompletni okraji za poročne vozove. Velika izbira salonskih cvetlic, azažmajev, palm, cvetličnih košaric i. t. d. Velika izbira krasnih nagrobnih vencev v vseh barvah in velikostih. Trakovi pravi svilnati in papirnati. Kreppapir v vseh barvah in množinah.

Cene solidne!

Postrežba točna!

Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani.

Dovoljujemo si Vam naznaniti, da se je sklenilo povišati delniško glavnico strojnih tovarn in livarn d. d. v Ljubljani od

K 6,000.000 — na K 10,000.000 —

z izdajo 10.000 novih delnic po nom. K 400.—. Od novo izdanih delnic pripade 7500 delnic stari delničarjem, ostalih 2500 delnic pa bode Upravni svet dal na razpolago novim subskribentom.

Subskripcija se vrši pri podpisanih zavodih in njih podružnicah pod sledečimi pogoji:

Starim delničarjem pripade na dve stari delnici ena nova po kurzu 600.— tel. quel. Ker so prvotne delnice še v tisku, zadostuje, da gg. delničarji prijavijo subskripcijo pri onem zavodu, pri katerem so subskribirali prvo emisijo.

Novi delničarji dobijo delnice po kurzu 850.— tel. quel in se imajo iste uplačati takoj s prijavo. Razdelitev delnic si pridržuje upravni svet. V kolikor bodo vplačani zneski znašali več kot dodeljene delnice, se isti povrnejo subskribentom takoj po razdelitvi brez obresti.

Novo delnice participirajo na dobičku l. 1920. Subskripcija se vrši pri Jadranski banki, Ljubljanski kreditni banki in Zadrugi zvezi v Ljubljani, ter pri podružnicah teh zavodov od 10. decembra do 25. decembra 1919.

V LJUBLJANI dne 11. decembra 1919.

Upravni svet. Strojne tovarne in livarne d. d. Ljubljana.

Stanje vlog je znašalo koncem meseca junija 1918 K 280,000.000.—.

Glavnica K 100,000.000.—.

Podružnica
v Ljubljani

Češka industrijalna banka

Stritarjeva
ulica št. 9.

Nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev.

Vsakovrstne bančne transakcije.

Vsakovrstne bančne transakcije.